

Τὴν πρόσοψίν του εὐλαδῆς κιστὸς περικαλύπτει,

Καὶ μέ γιτῶνα πράσινον τὰ ῥήγματα τοῦ κρύπτει.

Πολλοὺς διῆλθε κλύδωνας, πολλὰ διῆλθεν ἔτη,

Ἄλλ' υπερήφανον ὕψοι τὸν θόλον τοῦ εἰσέτι.

Ἐπίσης μὲ ἀτόμαχον ὁ στρατιώτης ξίφος

Φυλάττει ἔτι τὸ τραχὺ τοῦ πολεμάρχου ὕφος.

Εἶναι ἀρχαία ἡ Μονή, ἀλλὰ κατοικημένη

Χορεία γυναικῶν ἐκεῖ ὅσων διαμένει.

Ὡς φύλλα παρεσύρθησαν τῶν κρύων φθινοπώρων,

Κ' εἰς τὴν Μονὴν συνέβρυσαν ἐκ τόπων διαφόρων.

Κάτω τοῦ μαύρου βράσου τῶν κοιμᾶται ἡ καρδιά

Εἶν' ἡ ζωὴ τῶν προσευχῇ καὶ ἀσκήσεως τραχεῖα.

Γονυπετεῖς πρὸ τοῦ βωμοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν κλίνουν,

Ἵπὲρ τοῦ κόσμου δέονται καὶ πόνου δάκρυ χύνουν,

Πλὴν διὰ τοῦτο ἀεργὸς ἡ χεὶρ αὐτῶν δὲν μένει

Διὰ τὸν πένητα θερμὰ ὑφάσματα ὑφαίνει,

Ἐσθῆτα διὰ τὴν πτωχὴν γυναῖκα ἐτοιμάζει,

Διακονεῖ τὸν πάσχοντα καὶ τὴν πληγὴν ἀλλάζει.

Ἐὰν ἐπῆρχετο λοιμὸς, μὲ φάρμακα παντοῖα

Ἐπέτων ὅπου ἀσθενεῖς καὶ ὅπου ἀγωνία,

Κ' ἐνῷ ἀνάνδρως ἔφευγον μὴ μολυνθοῦν οἱ ἄλλοι,

Ἐκεῖναι ἐσπευδον χωρὶς τὸ βῆμά των νὰ σφάλη.

Ἐπαρηγόρουν, ἀπεχθεῖς ἐποίουν ἐργασίας,

Καὶ ἦσαν πόνου μάρτυρες ὑπὲρ τῆς δυστυχίας.

Πόσους ἐπαρηγόρησε τὸ ἀφελές τῶν στόμα,

Κ' ἡ χεὶρ τῶν πόσων ἔκλεισε τὸ ἀπαυδήσαν ὄμμα !

Τιμῆς καὶ δόξης στέφανος εἰς σέ, ὦ ἀνθρωπότης !

Σὲ τόση στέφει ἀρετὴ καὶ τόση γενναϊότης.

Ἐὰν ἐργάτις γίνεσαι εἰς ἀπαισίας πράξεις,

Πλὴν ἔχεις καὶ μαρτυρικὰς θυσίας ν' ἀντιτάξῃς.

Ἐν μέσῳ τῶσων ἀδελφῶν τοῦ μονοδρίου, μία

Τὰς ἄλλας ὑπερέβαινε — ἡ μοναχὴ Σοφία.

Καμμία δὲν ἠδύνατο τὸ ὕψος τῆς νὰ φθάσῃ,

Οὐδὲ τὴν ἀρετὴν αὐτῆς μικρὸν νὰ πλησιάσῃ.

Ἀγάπῃ ἦτο, ἔλεος καὶ ἀγιότης ὅλη,

Ἐμυροβόλει οὐρανὸν κ' ἐκείνην ἀνεπόλει.

Ὅτε διῆρχετο μ' ἰσχυρὸν ἐκ τῆς νηστείας σῶμα,

Ἀφῆρουν καὶ οἱ γέροντες τοὺς πῆλους τῶν ἀκόμα,

Καὶ πάντες τὴν ἠτένιζον μ' ἐκστάσεις εὐφροσύνης.

Καλὸν δὲν ἦτον, πλὴν γλυκὺ τὸ πρόσωπον ἐκείνης.

Τὸν τύπον εἶχεν ἀλγεινῆς τῷ ὄντι ἀσχημίας,

Ἄλλ' εὐωδίαν ἔπνευ ἀγότης καὶ ἄσκησις,

Καὶ εἶχε τι μαρτυρικὸν καὶ συμπαθὲς συγχρόνως.

Ἐνίοτε εἰς σιωπὴν κατέφυγε δρυμῶνος

Ὡρας μακρὰς διέμενε εἰς πεύκην ὑπὸ κάτω,

Καὶ τοῦ πλησίον βύακος τὸν φλοῖσθον ἡκροᾷτο,

Ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔδλεπε τὸ διαυγές τοῦ κῆμα

Οἱ βύακες δεικνύουσι τοῦ θεατοῦ τὸ σχῆμα . . .

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

Ἐνώπιόν της ἔνδακρυς ἡ Ἥγουμένη κλίνει,

Καὶ τὴν ἐκφεύγουσαν ψυχὴν τῆς ἀσθενοῦς θαρρύνει.

« Μῆτερ μου, λέγει μὲ φωνὴν ἡ Μοναχὴ βραδεῖαν,

« Εἰς ὀπτασίαν πρὸ μικροῦ τοὺς εἶδον οὐρανίαν.

« Κ' οἱ δύο ἦλθον, μῆτερ μου, νὰ μ' ἀποχαιρετήσουν,

« Καὶ τῆς πτωχῆς Λυδίας τῶν τὰ βλέφαρα νὰ κλείσουν.

« Ἄ, μῆτερ μου, ἔτι καὶ νῦν ἀπὸ χαρὰν δακρύω ! . . .

« Ἐγνώριζον τὸ πάθος μου, τὸ ἤξευρον κ' οἱ δύο,

« Πλὴν, μῆτερ, δὲν μὲ ἤλεγξαν, πλὴν, μῆτερ μου, ἀκόμα

« Μὲ εἶδε καὶ ἐδάκρυσε τὸ φιλικὸν τῶν ὄμμα . . .

« Ἄ, λησμονῶ· σὺ ἀγνοεῖς τίς εἶναι ἡ Σοφία

« Ἐλθὲ, ἐγγύτερον ἐλθὲ, ὦ μῆτερ μου ἀγία,

« Κλίνει ν' ἀκούσῃς ὁ Θεὸς ὅτι, γινώριζει μόνον,

« Μὴ μάθουν ἄλλοι, ἐκτὸς σοῦ τὸν μύχιόν μου πόνον»

Καὶ εἰς τὸ οὗς, ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, τῆς Ἥγουμένης

Τὴ πάντα ἐφιθύρισε μετὰ φωνῆς κοιμημένης.

Τὸν βίον, τὰς ὁδύνας τῆς, τὴν παιδικὴν ζωὴν τῆς,

Τὴν χλεῦν τῶν γονέων τῆς, τὸν πάλαι Ποιητὴν τῆς,

Καὶ τελευταῖον ἀδελφὴν ἐνθέρμως λατρευθεῖσαν,

Καὶ ὑπαρξιν εἰς ἔρωτα καὶ πόνον μαρανθεῖσαν.

« Ἄ, μὴ καὶ σὺ μ' ἀποστραφῇς· δὲν ἦτο ἀμαρτία,

« Ἐὰν καὶ ἡ ἀπόβλητος ἡγάπησε Λυδίαν.

« Πταίει, ὦ, πταίει, μῆτερ μου, ὁ σκόλῃς ὅστις ἔρπει,

« Ἄν τῆς ἡμέρας ὁ ἀστήρ κ' ἐκείνην ἔτι τέρπῃ ;

« Ὡ, ἀκουσε· στιγμὰς ζωῆς μοὶ ἔμειναν ἀκόμα . . .

« Εἰς τοῦ κοιμητηρίου σας τ' ἀγιασμένον χώμα

« Νὰ μὴ μὲ θάψῃτε, νεκρὸν χορὸς θὰ μὲ κυκλόνῃ

« Ἄλλοι εἰς τάφος ἄς σκαφθῇ, νὰ ἦμαι μόνη, μόνη !

« Ὅταν τὸ μνήμα καλυφθῇ . . . — κ' ἐπὶ μικρὸν ἐξάθῃ—

« Ἄλλ' ὄχι, ὄχι· τίποτε ἐκείνης ἄς μὴ μάθῃ. »

Περίαπτον ἐξέβλεπε καὶ εἶπεν· « εἶναι κρίμα,

« Ἐὰν μὲ τοῦτο, μῆτερ μου, μὲ θέσουν εἰς τὸ μνήμα :

« Ἐν ἄνθος τὸ περίαπτον αὐτὸ διαφυλάττει·

« Ἐκείνου ἦτο, καὶ ἡ χεὶρ ἐκείνου τὸ ἐκράτει.

« Θέλω μὲ τοῦτο νὰ ταφῶ . . . ἀλλ' ἔφθασεν ἡ ὥρα

« Δός με τὴν χεῖρα, μῆτερ μου, καὶ τὴν εὐχὴν σου

[τώρα . . .]

« Οἱ ὀφθαλμοί μου σβύνονται . . . δυσκόλως ἀναπνέω . . .

« Ἰδοὺ τί εἶν' ὁ θάνατος . . . λησιμόνευε με, ἐκπνέω ! »

.

Ἡ Ἥγουμένη ἔκλεισε τῆς μάρτυρος τὸ ὄμμα.

Ἐτάφη ὡς ἠβέλῃσεν· εἰς τὸ νοπὸν τῆς χώμα

Σταυρὸς ἐτέθη ἅγιος ἀντὶ ἐπιτυμβίου,

Σῆμα πιστὸν τοῦ θλιβεροῦ τῆς κοιμηθείσης βίου.

ΤΟ ΘΗΣΕΙΟΝ

καὶ

Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΡΕΩΣ. (1)

Τὸ ἐναντίωμα τοῦτο φαντάζονται οἱ ὑπέρμαχοι
τῆς συνήθους δόξης, ὅτι ἀναιρεῖται διὰ διηγῆσεώς
τινος εἰς τὸν Θησέα τοῦ Πλουτάρχου, εἰς ὃν μᾶς

παραπέμπουσι 18). Καί τί διηγείται ἐκεῖ ὁ Πλούταρχος, ἀναφέρον μάρτυρα τὸν Φιλόχορον; Οὐδὲν ἄλλο, εἰμὴ ὅτι ὁ Θησεύς, λυτρωθεὶς ἀπὸ τοῦ Ἡρακλέους ἐκ τῆς παρ' Ἀΐδωνεϊ τῷ Μολοσσῷ αἰχμαλωσίας, εὐγνωμονῶν παρεχώρησεν εἰς τὸν Ἡρακλέα ὅσα εἶχε λάβει παρὰ τῶν πολιτῶν τεμένη, ἡγουν κλήρους γῆς, 19), πλὴν τεσσάρων, καὶ ὅτι ταῦτα ἔκτοτε ἀντί Θησειῶν προσηγορεύθησαν Ἡράκλεια 20). Τὸ αὐτὸ ἐπιβεβαιοῖ καὶ ὁ Εὐριπίδης 21). Ἡ διήγησις αὕτη ἐπομένως ὅχι μόνον δὲν ἀποδεικνύει τὸ ἀποδεικτέον, ὅτι ὁ Ἡρακλῆς καὶ

ὁ Θησεύς ἦσαν σύμμαχοι ἢ σύμβωμοι 22), οὐδὲ δικαιολογεῖ τὴν περίστασιν τοῦ ὅτι παρεχωρήθη, ἐπὶ τοῦ νομιζομένου πρωτίστου ναοῦ τοῦ Θησεῖος, ὁ ἐντιμότερος ὑπὲρ τὴν εἰσοδὸν τόπος εἰς τὸν Ἡρακλέα· ἀλλ' ἀποδεικνύει πολὺ μᾶλλον τὸ ἐναντίον, ὅτι δηλαδὴ τὰ τεμένη τοῦ Ἡρακλέους καὶ τοῦ Θησεῖος ἐξ ἀρχῆς ἦσαν κεχωρισμένα.

Τὸ κεφάλαιον τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων εἶναι λοιπὸν, ὅτι ἡ ἐκ τῶν τύπων τῶν μετοπῶν εἰκασία οὐδαμῶς ἐξαρκεῖ πρὸς ἀποδείξιν τοῦ ὅτι ὁ ἐξάστυλος ναὸς εἶναι τὸ Θησεῖον· ἀλλ' οὐδὲ καὶ πιθανολογίας σκιὰν μᾶς παρέχεται. Ἡ δὲ κοινὴ δόξα ἀναιρεῖται παντελῶς δι' ἄλλων ἐτι ἰσχυροτέρων λόγων 23).

2.

Ναὸν ἔλεγον οἱ ἀκριβεύτεροι τῶν παλαιῶν συγγραφέων οἰκημα ἢ σηκὸν περιβεβλημένον περιστυλίῳ, ἢ ἔχοντα μίαν ἢ δύο προστάσεις, ἢ τοῦλάχιστον δύο κίονας ἐν μέσῳ τῶν ὀρθοστατῶν τοῦ σηκοῦ 24). Τὸ δὲ Θησεῖον ὑπ' οὐδενὸς τῶν δοκίμων συγγραφέων μέχρι τοῦ Ἀρποκρατίωνος, τοῦ Φωτίου καὶ Σουΐδα, ὠνομάζετο ναὸς ἀλλ' ἀπλῶς ἡρώον, ἱερὸν, σηκὸς ἢ τέμενος 25), οὐδὲ ἦν ἐξ

18) Leake, Topographie S. 408.

19) Τὰ καλούμενα γέρατα ἢ τεμένη τῶν βασιλέων, ἐξ ὧν ἐπορίζοντο τὰς προσόδους των. Όμ. Όλιαδ. 6, 194, 9, 155, 576, 12, 313. Όουκυδ. 4, 43. Όρόδοτ. 6, 56.

20) Π λ ο υ τ. Ό θ σ. 35. «λυθεὶς ὁ Θησεύς ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας. — καὶ ὅσα ὑπῆρχε τεμένη πρότερον αὐτῷ, τῆς πόλεως ἐξελεύσεως, ἅπαντα καθιέρωσεν Ἡρακλεῖ, καὶ προσηγόρευσεν ἀντί Θησειῶν Ἡράκλεια, πλὴν τεσσάρων ὧς Φιλόχορος ἱστορήκεν.»

21) Εὐ ρ ι π ι δ. Ἡρακλ. Μαινομ. 1334.

— πανταχοῦ δέ μοι χθονὸς τεμένη δέδασται· ταῦτ' ἐπὶ νομισμένα σέθεν τὸ λοιπὸν ἐκ Βροτῶν κεκλήσεται ζῶντος· θανόντος δ' εὖτ' ἂν εἰς Αἴδου μόλῃς, οὐσίαισι λαΐνισί τ' ἐξογκώμασι τίμιον ἀνάξει πᾶς Ἀθηναίων πόλις.

Μετὰ τὰς τελευταίας λέξεις ἐνόμισαν πολλοὶ, ὅτι ὁ Εὐριπίδης αἰνίττεται τὰς εἰρημένας δέκα μετόπας. Ἀλλὰ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ναὸς, ἐὰν ἦναι τὸ Θησεῖον, ὡκοδομήθη ἥδη Όλ. 77, 4=469 π. χρ. τοῦτ' ἐστίν, ὅτε ὁ Εὐριπίδης ἦν καὶ ἐνδεκαετής καὶ πολλὰ ἔτη πρὶν διδάξῃ τὰς πρώτας του τραγωδίας· Ό δὲ Ἡρακλῆς Μαινόμενος ἐδιδάχθη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, ἂν δὲν σφάλλωμεν, πρὸς τὸ τέλος τοῦ βίου του, ὅτε ὑπῆρχον ἤδη αἱ ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος μετόπαι αἱ παριστάνουσαι Ἡρακλείους ἄλγους (ἡ 1, 2, 6 καὶ 9 ἐπὶ τοῦ πρὸς Ἀνατολὰς προσώτου, ἀπὸ τῆς νοτίου γωνίας). Διὰ τί λοιπὸν ὁ Εὐριπίδης αἰνίττεται μᾶλλον τὰς παλαιότερας, τὰς ἐπὶ τοῦ νομιζομένου Θησεῖου, παρὰ τὰς προσφάτως ἀνατεθειμένας ἐπὶ τοῦ λαμπροῦ Παρθενῶνος; Τὸ δὲ σύνολον, διὰ τί φανταζόμεθα, ὅτι αἰνίττεται μετόπας ἐπὶ ἀλλοτρίῳ τινὸς ναοῦ, ἐν ᾧ ὁ Ἡρακλῆς εἶχε δύο τοῦλάχιστον ἰδιά του ἱερὰ εἰς τὰς Ἀθήνας (παραβ. σημ. 17,) καὶ ἔκτος τούτων ἀμπλείεστα ἄλλα «λαΐνα ἐξογκώματα» τουτέστιν εἴτε ἀγάλματα εἴτε ἀνάγλυφα εἰς ὅλην τὴν πόλιν καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἀττικὴν; Ἀλλ' ἂς ὑποθέσωμεν, χάριν τῶν οὕτω φρονούντων, ὅτι ὁ ποιητὴς ἐνοεῖ τῷ ὄντι τὰ ἐπὶ τοῦ ἀμφισβητουμένου ναοῦ ἀνάγλυφα· μήπως ἀποδεικνύεται ἐκ τούτου, ὅτι ὁ ναὸς ἐκεῖνος εἶναι ναὸς τοῦ Θησεῖος; Παραδοξότερον ἐπιχειρήμα δὲν ὑπάρχει. Πλὴν τόσον ἐκτυπλούμεθα ἐνίστε ἀπὸ προκατειλημμένας δόξας.

22) Περὶ μόνου τοῦ Πειρήθου γνωρίζομεν, ὅτι ἐτιμᾶτο ὁμοῦ μετὰ τὸν Θησεῖα εἰς τὸν τόπον, ὅπου πρῶτον συνέθετο φιλίαν, πλησίον τοῦ Σαραπίου (Παυσ. 1, 48, 5) καὶ εἰς τὸ ἐν Κολωνῷ τῷ Ἰππίῳ ἡρώον των (Παυσ. 4. 30 4).

23) Ἐπίτηδες παραλείπω ἐνταῦθα τὴν ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Μυλλέρου (Hyperbor. Roem. Studien, S 276—96) προταθεῖσαν ἐξηγήσιν τῆς ὑπὲρ τὸν πρόναον ζωφόρου ὡς μάχης τοῦ Θησεῖος πρὸς τοὺς Παλλαντίδας. Ἡ ἐξηγησις αὕτη εἶναι, καθὼς ὁ πολυμαθὴς συγγραφεὺς φαίνεται ὁμολογῶν καθ' ἑαυτὴν ἥδη ἱκανῶς εὐτολμος, ἐπειδὴ ποιητικὴ τις ῥῆσις τοῦ Σοφοκλέους (παρὰ Σ τ ρ ά β. 9, σελ. 234 Τχν., δυσκόλως ἰσχύει ν' ἀποδείξῃ, ὅτι συμβῆν ἀπλῶς ἱστορικόν, οἷον εἶναι ὁ πόλεμος τοῦ Θησεῖος πρὸς τοὺς πολιτικούς ἀνταγωνιστάς του τοὺς ἐκ τῆς ἐώας παραλίας (Φιλόχορ. παρὰ σχολ. Εὐριπ. Ἰππολ. 35. Π λ ο υ τ. Ό θ σ. 13), ἔθεωρήθη ὡς μυθικὸν καὶ οὕτως ὑπετυπώθη ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Κίμωνα τεχνιτῶν. Εἰς δὲ τὴν λύσιν τοῦ προκειμένου προβλήματος παντελῶς δὲν ἐξαρκεῖ ἡ τοιαύτη ἐξηγησις, καθότι αὕτη ἐγεννήθη ἐκ μόνης τῆς προλήψεως, ὅτι ἡ ταυτότης τοῦ ναοῦ μετὰ τὸ Θησεῖον τῶν παλαιῶν εἶναι ἀναντιλέκτως ἀποδεδειγμένη· Όθεν ἂν ἐπιτύχωμεν ν' ἀναιρέσωμεν τὴν δόξαν ταύτην, ἀναιρεῖται καὶ ἡ ἐξηγησις τοῦ Μυλλέρου.

24) Ό καλούμενος ναὸς περίπτερος—ἀμφιπρόστυλος—πρόστυλος—ναὸς ἐν παραστάσει κ. ἐ. Όβ. Vitruv. de Archit. 3, 4.

25) Πα υ σ α ν. 4, 47, 2. Ό θ σ. εἰς τὴν ἐρ δ ν.

ἀρχῆς ἄλλο τι ἢ τάφος· τῶν ὁστων τοῦ ἥρωος· Μετὰ τὰς λαμπράς του νίκας ὁ Κίμων, ὑποτάξας τὴν Σκυρόν καὶ ἀνευρών τὸν τάφον τοῦ Θησεύς, μετακόμισε τὰ λείψανά του εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἐκ δευτέρου ἐτάφησαν· καὶ ἔκτοτε ἐτιμάτο ὁ Θησεύς, κελεύοντας χρησμοῦ τινος, ὡς ἥρωος εὐεργέτης καὶ προστάτης 26). Ἐπὶ δὲ τοῦ τάφου αὐτοῦ κατεσκευάσθη ὄχι ναὸς, ἀλλὰ σηκὸς (ἥρῳον,

καὶ παρακατιῶν « γέγραπται δὲ ἐν τῷ τοῦ Θησεύς ἱερῷ ». καὶ πάλιν αὐτόθι §. 5. « ὁ Θησεύς σηκός. ».

Α ρ π ο κ ρ. ε. λ. Θησεῖον· τέμενός ἐστιν ἀνειμένον τῷ Θησεῖ.

Φ ὠ τ ι ο ς ἐν λ. Θησεῖον· τὸ Θησεύς ἡ ρ ῶ ν, ὁ τοῖς οἰκέταις ἄστυον ἦν. Ἐλέγοντο δὲ καὶ δίκαι ἐνταῦθα

Σ ο υ ῖ δ α ς ε. λ. Θησεῖον· καθῆσθαι μοι δοκῶ ἐπὶ τῷ Θησεῖον ἢ ἐπὶ τῶν Σεμνῶν Θεῶν· πωτέστι, τῶν Ἑρινύων· εἰς γὰρ ταῦτα τὰ ἱερὰ οἱ οἰκέται καθήμενοι ἀσυλίαν εἶχον· ἐστὶ δὲ τὸ Θησεῖον τ ἔ μ ε ν ο ς ἀνειμένον τῷ Θησεῖ.

Τὸ ἀναφερθὲν γλῶσσημα τοῦ Σουίδα ἐλήφθη ἐκ τῶν σχολίων εἰς Ἀ ρ ι σ τ ο φ. Ἰ π. π. 1309). Ἀλλας μαρτυρίας ἰδὲ εἰς τὴν ἐφεξῆς σημείωσιν 26).

26) Δ ι ὁ δ ω ρ. 4, 62. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι μεταμεληθέντες τὰ τε ὅσῃ μετήνεγκαν καὶ τιμαῖς ἰσθόεις ἐτίμησαν αὐτὸν, καὶ τ ἔ μ ε ν ο ς ἄ σ τ υ λ ο ν ἐποίησαν ἐν ταῖς Ἀθήναις τὸ προσαγορεύμενον ἀπ' ἐκείνου Θησεῖον.

Π λ ὀ υ τ. Κ ι μ. 8. Παραλαβὼν τὴν νῆσον ὁ Κίμων ἐσπούδασε τὸν τάφον ἀνευρεῖν. Καὶ γὰρ ἦν ἡ χρυσὸς Ἀθηναῖος, τὰ Θησεύς λείψανα κελεύων ἀνακομίζειν εἰς ἄστυ, καὶ τιμᾶν ὡς ἡ ρ ω α πρεπόντως. Ἀλλ' ἡγήσους, ὅπου κεῖται, Σκυρίων οὐχ ὁμολογούντων, οὐδ' ἐόντων ἀναζητεῖν. Τότε δὲ πολλῇ φιλοτιμίᾳ τοῦ σηκοῦ μόλις ἐξευρεθέντος, ἐνθήμενος ὁ Κίμων εἰς τὴν αὐτοῦ τριήρη τὰ ὄσῃ, καὶ τ' ἄλλα κοσμήσας μεγαλοπρεπῶς, κατήγαγεν εἰς τὴν αὐτοῦ δι' ἐτῶν σχεδὸν ὀκτακοσίω.

Π λ ο υ τ. Θησ. 36. Μετὰ δὲ τὰ Μηδικὰ, Φαίδωνος ἄρχοντος (Ὀλ. 76, 1). μαντευομένοις τοῖς Ἀθηναίοις ἀνείλεν ἡ Πυθία τὰ Θησεύς ἀναλαβεῖν ὁσῃ, καὶ θεμένους ἐντίμως παρ' αὐτοῖς φυλάττειν. Ἦν δὲ καὶ λαθεῖν ἀπορία καὶ γνῶναι τὸν τάφον --- Οὐ μὴν ἀλλὰ Κίμων ἐλὼν τὴν νῆσον (Ὀλ. 77, 4) --- ἀνέταξεν. --- Κομισθέντων δὲ τούτων (τῶν λειψάνων) ὑπὸ Κίμωνος ἐπὶ τῆς τριήρους, ἡσθέντες οἱ Ἀθηναῖοι πομπαῖς τε λαμπραῖς ἐδόξαντο καὶ θυσίαις, ὥσπερ αὐτὸν ἐπανερχόμενον εἰς τὸ ἄστυ. Καὶ κ ε ῖ π α ι μ ἐν μέσῃ τῇ πόλει παρὰ τὸ νῦν γυμνάσιον· ἐστὶ δὲ φ ὠ ξ ι ο ν οἰκέταις καὶ πᾶσι τοῖς ταπεινότεροις καὶ δεδιόσι κρατεῖν ὡς καὶ τοῦ Θησεύς προστατικοῦ τινὸς καὶ βουλευτικοῦ γενομένου, καὶ προσδεχομένου φιλανθρωπῶς τὰς τῶν ταπεινότερων δεήσεις κτλ.

Παρατηρήτέον, ὅτι ἐκ τῶν λέξεων τοῦ Διοδώρου καὶ ἐκ τῆς μακρῆς διηγήσεως τοῦ Πλουτάρχου δὲν ἐξάγεται, ἄλλο τι εἰμὴ ὅτι τὸ Θησεῖον ἦν τ ἄ φ ο ς ἢ ἡρῳον. Διὰ τί δὲ ὁ Πλουτάρχος, ἀπαριθμῶν πληρέστατα ὅλας τὰς τιμὰς τοῦ ἥρωος, δὲν προσθέτει, ὅτι ἔχει καὶ ν α ὄ ν;

27)· τούτεστιν οἶκημα ἄστυλον 28), κεκοσμημένον ἐντὸς ἐπὶ τῶν τοίχων μὲ γραφὰς τοῦ Μίκωνος 29) ἴσως δὲ καὶ τοῦ Πολυγνώτου 30). Τὸ δὲ ἱερὸν τοῦτο εἶχε περίβολον (τέμενος) ἀποχωρῶντως εὐρύχωρον, διὰ νὰ συναθροίζονται εἰς αὐτὸ στρατιωτικὰ σώματα 31), καὶ νὰ γίνωνται ἄλλαι πολυάνθρωποι συνελεύσεις. π. χ. διὰ τὴν ἀποκλήρωσιν τῶν κυαμευτῶν ἀρχῶν 32). Πρὸς τούτοις ἦν ἄστυλον ἢ φύξιον οἰκετῶν δυσαρεστουμένων ἐπὶ τῇ πρὸς αὐτοὺς ὁμότητι τῶν δεσποτῶν τῶν οἱ τοιοῦτοι καταφεύγοντες ἐπὶ τῷ Θησεῖον εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσωσι πώλησιν 33) εἰς ἄλλον δεσπότην. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἄχρεοι καὶ ἀπειθεῖς οἰκέται συχνότερα τῶν χρηστῶν καὶ εὐαγῶν ἐχρῶντο ταύτῃ τῇ ἀδείᾳ, τὸ ὄνομα Θησειότριψ κατήντησεν ὀνειδιστικὴ προσηγορία 34). Ἐκ τούτου βλέπομεν, ὅτι ἀνώτεραι τάξεις τῶν πολιτῶν,

27) καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ Θησεύς ἐν τῇ Ἀττικῇ ἱερὰ ὀνομάζονται μόνον (π. χ. τὸ ἐν Κολωνῷ Π α υ σ α ν. 4, 30, 4), ἢ ἀπλῶς Θ η σ ε ῖ α, π. χ. τὸ ἐν Μακρῷ τεῖχει (Ἀ ν δ ο κ ι δ. π. μυστηρίων σελ. . .) ἢ τεμένη, π. χ. τὸ ἐν Πειραιεῖ (C. I. G. I. n. 103. « τὸ Θησεῖον καὶ τ' ἄλλα τεμένη ἅπαντα »).

28) Τοιοῦτο ἥρῳον ὑπάρχει ἔτι εἰς τὴν Θήραν σχεδὸν ἀβλαβές (ὁ καλούμενος Ἀγ. Νικόλαος ὁ μαρμαρίτης). Εἶναι δὲ οἶκημα τετραγώνον, ἔχων κατὰ πλάτος 4, 25 καὶ κατὰ βάθος 3, 64 Γ. μέτρα· ἡ δὲ θύρα βλέπει πρὸς Νότον.

29) Π α υ σ α ν. 4, 47, 2.

30) Ἡ εἰκασία αὐτῇ τινῶν ἀρχαιολόγων στηρίζεται εἰς δύο λόγους· πρῶτον ὅτι ὁ Πολύγνωτος καὶ ὁ Μίκων καὶ ἄλλα συνέπλησαν (τὰς ἐν τῷ Ἀντικεῖν γραφὰς, Π α υ σ. 4, 18, 1, καὶ ἐν τῇ ποικίλῃ, Ρ. I. i. n. Η. Ν. 35, 9, s. 35), δεύτερον εἰς τὸν Ἀ ρ π ο κ ρ. ε. λ. Πολύγνωτος, ὅπου ἀντὶ τῶν λέξεων « ἐν τῷ Θησαυρῷ » ὁ Πεινέσιος προτείνει τὴν εὐλογον διόρθωσιν « ἐν τῷ Θησεῖω ἱερῷ » Παράβ. S i l l i g, Catalog. Aroiff. v. Mico καὶ Polygnotus. Πλὴν σκεπτέον, μήπως ὁ παρ' Ἀρποκρατίωνι (αὐτόθι) καὶ παρ' Ἡσυχίῳ (ε. λ. Θησαυρὸς) ἀναφερόμενος Θησαυρὸς εἶναι ἄλλο τι οἰκοδόμημα. Δὲν εἶναι παράδοξον, νὰ εἶχε καὶ ὀπισθοδόμος τοῦ Παρθενῶνος γραφὰς ἐπὶ τῶν τοίχων, καὶ νὰ ὀνομάζεται ἐνίοτε Θησαυρὸς.

31) Ο σ ο υ κ υ δ. 6, 64.

32) Α ἰ σ χ ῖ ν. κ. Κ τ η σ ι φ. σελ. 55 Στεφ.

33) Ἰδὲ τὰ ἄνω (σημ. 25 καὶ 26) ἀναφερθέντα τεκμήρια. Π ο λ υ δ ε ὕ κ. 7, 13. « Ὁ δὲ οἱ νῦν φασὶ τοὺς οἰκέτας πρᾶσιν αἰτεῖν, ἔστιν εὐρεῖν ἐν ταῖς Ἀριστοφάνους Ὠραις ».

» Ἐμοὶ

» κράτιστόν ἐστιν εἰς τὸ Θησεῖον δραμεῖν,
» ἐκεῖ δ' ἕως ἂν πρᾶσιν εὐρωμεν, μένειν. »

34) Μ, Ἐ τ υ μ ο λ. ε. λ. Θησειότριψ· ὁ ἐν τῷ Θησεῖῳ διατρίψας. Ἀριστοφάνης Πολυίδωρ—Παράβ. Σ ο υ ῖ δ. ε. λ. Θησειότριψ.

οἱ καλούμενοι κλοκῆχαιοι, δὲν εἶχον τὸ Θησεῖον εἰς μεγάλην ὑπόληψιν.

Ἐνώπιον δὲ τοσούτων καὶ τόσον σαφῶν μαρτυριῶν τῶν ἀκριβεστέρων συγγραφέων ἢ ἐν εἶδει ἐνδοιασμοῦ προφερομένη γνώμη τοῦ Μ. ἐτυμολογικοῦ (35), ὅτι τὸ Θησεῖον ἴσως ὑπῆρξε ναὸς τοῦ Θησεώς, οὐδὲν διαφέρει. Ὁ Ἐτυμολόγος τὴν ἐξασθενεῖ αὐτὸς, λέγων πρότερον ἐπὶ τῇ βάσει ἀξιόπιστων μαρτυριῶν, ὅτι τὸ Θησεῖον εἶναι τέμενος καὶ μόνον, ὡς φαίνεται, διὰ τὰ γίνῃ πλέον εὐκατάληπτος εἰς τοὺς ἀναγνώστας του, προσθέτει ἐν ἐπεξηγήσει, κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς ἐποχῆς του, ὅτι τοῦτο σημαίνει ναόν. Διότι ἡ ἐκκλησιαστικὴ συνήθεια τῶν Βυζαντινῶν ὀνομάζει ναὸν καὶ τὸ παραμικρὸν ἱερόν. Ὁ μὲν Ἐτυμολόγος λοιπὸν ἀντιφάσκει αὐτὸς πρὸς ἑαυτόν. Εἰς δὲ τοῦ Ἡσυχίου τὸ γλῶσσημα, ἐν ἴσως τοῦτο δὲν ἐλήφθη ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ἐτυμολογικοῦ, πεποιθὸς ἀντιτάττομεν τοῦ Φωτίου τὴν μαρτυρίαν (36)· διότι ἀπλοῦν ἡρώον ἐδόνατο μὲν ἐξ ἀπροσεξίας τὰ συμπεριληφθῇ ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν ὀνομασίαν ναὸς, ἀλλ' οὐχὶ τοῦμπαλιν, ναὸς δὲν δύναται τὰ λέγεται ἡρώον. Ἐκτὸς δὲ τοῦ Ἐτυμολόγου καὶ τοῦ Ἡσυχίου, ὄντων γραμματικῶν τοῦ δεκάτου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος, ἄλλος οὐδεὶς κατεχρήσατο τῷ ὀνόματι ναὸς ἐπὶ τοῦ Θησείου. (ἀκολουθεῖ)

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΣΠΟΓΓΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΕΥΚΑΝΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ.

Οἱ σπόγγοι (*spongiae marinae*) ἀνήκουσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν ζωοφύτων, εἶναι δηλ. ἐν μέρει φυτὰ καὶ ἐν μέρει ζῶα ἁλιεύονται δὲ εἰς διαφόρους θαλάσσας καὶ εἰς τινὰς νήσους τοῦ Ἑλλ. ἀρχιπελάγους, ἰδίως δὲ εἰς Κάλυμνον. Οὗτοι εὕρισκονται πολλάκις εἰς ἀρκετὸν βάθος, ὥστε οἱ καταγινόμενοι μετὰ τὴν ἁλιεῖαν αὐτῶν πολλοὺς ὑποφέρουσι κινδύνους. Ἡ δὲ ἁλιεῖα τῶν σπόγγων γίνεται ὡς ἐφεξῆς· ἀφοῦ προηγουμένως χύσωσιν ὀλίγον ἔλαιον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ὅ-

πως ἀποκατασταθῇ αὕτη διαφανεστέρα, οἱ σπογγαλιεῖς ῥίπτονται ὠπλισμένοι μετὰ μάχαιραν εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης καὶ ἐκκόπτουσι τὸν σπόγγον ἐκ τῶν σπογγολίθων, ἐφ' ὧν οὗτος εὕρισκεται. Ὁ βυθισθεὶς σπογγαλιεὺς συνοδεύεται συνήθως ὑπὸ μιᾶς λέμβου, ἀφ' ἧς ἐξαρθᾶται σχοινίον μετὰ κώδωνα, δι' οὗ κωδωνίζων οὗτος ἀνέρχεται προσφέρων εἰς τοὺς συντρόφους τὸν σπόγγον. Πόσοι ὅμως τῶν δυστυχῶν τούτων σπογγαλιέων εὕρισκον τὸν θάνατον εἰς τὸ ἔργον τοῦτο! Καθότι συχνότατα κρατοῦνται ὑπὸ τῶν πλοκάμων μεγάλων ὀκταπόδων διὰ τινὰ καιρὸν καὶ ἀποπνίγονται, ἢ καταβιβρώσκονται ὑπὸ μεγάλων ἰχθύων καὶ καρχαριῶν.

Οἱ σπόγγοι ἀναλόγως τῆς λεπτότητος καὶ λευκότητος αὐτῶν ἔχουσι καὶ διάφορον ἀξίαν· οἱ δὲ λεπτότεροι καλοῦνται σπόγγοι κοσμητικοὶ (*sponges de toilette*). Ποία τῶν κυριῶν δὲν ἐπιθυμεῖ τὰ ἔχει τὸν σπόγγον τῆς λευκῆς καὶ μαλακῆς ἐπιδεικνύουσα αὐτὸν ὡς ἐξαισίου λεπτότητος καὶ ὠραιότητος. Καὶ ὅμως οἱ ἁλιεύμενοι σπόγγοι εἶναι κίτρινοι ἢ μέλανες καὶ πλήρεις σπογγολίθων· ἢ δὲ ἀπόκτησις λεπτὸν σπόγγον ἐκκενώνει τὸ βαλάντιον πλέον τοῦ δέοντος, καθότι οἱ καλοὶ σπόγγοι πληροῦνται 6 καὶ 8 δραχμάς.

Ὅθεν ἐνταῦθα πρόκειται λόγος, φιλότατη ἀναγνώστρις, τὰ λευκάνης τὸν σπόγγον σου ἄνευ μεγάλων ἐξόδων. Τοῦτο δὲ γίνεται ὡς ἐξῆς.

Τὸν σπόγγον ἐκεῖνον ὅστις εἶναι μετὰ λίθων συμμεμιγμένος ἔνθεσον εἰς ὄξος εἰς δὲ τὸν ἀφίνεις ἐπὶ τινὰ καιρὸν. Τὸ ὄξος τοῦτο διαλύει τοὺς ἐμπεριεχομένους σπογγολίθους ἐπαρξεν ἤδη τὸ ἥμισυ τῆς ἐργασίας. Μετὰ τοῦτο λαμβάνεις τὸν σπόγγον τοῦτον καὶ ἀφοῦ καλῶς τὸν ἐκπλύνῃς τὸν ἐκθέτεις εἰς τοὺς ἀτμοὺς καίοντος θείου. Οὕτω θέλεις λάβει τὴν εὐχαρίστησιν τὰ ἴδης τὸν σπόγγον σου μετ' ὀλίγην ὥραν λευκὸν, λευκότατον, καὶ ἀποκτήσεις ἄνευ οὐδεμιᾶς σχεδὸν δαπάνης λαμπρότατον σπόγγον, ὃν θὰ ὀνομάζῃς σπόγγον κοσμητικὸν (*sponge de toilette*).

Ὁ σπόγγος ἅμα ἐξέλθῃ ἐκ τῆς θαλάσσης εἶναι σχεδὸν μελανὸς, ἐμπεριέχει δὲ ἐπιπλαβεῖς οὐσίας, αἵτινες ἅμα ἔλθωσιν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ δέρματος πληροῦσι τοῦτο ἐξανθημάτων. Αἱ οὐσίαι αὗται διαλύονται βαθμὴδὸν ἐνὸς ὧ τοῦ σπόγγος ἔρχεται εἰς πλεονα συνάφειαν μετὰ τοῦ ἀέρος.

Ἐν τῶν μερῶν ἐξ οὗ γίγνεται μεγάλη ἐξαγωγή σπόγγων εἶναι ἡ νῆσος Banama ἐν τῷ Εἰρηνικῷ ὠκεανῷ.

Ε. ΑΛΑΝΔΕΡΕΡ.

35) Ἐ τ υ μ. Μ. ἐ. λ. Θησεῖον· τ ἐ μ ε ν ὁς ἐστὶ τῷ Θησεῖ, ὁ τοῖς οἰκέταις ἄστυον ἦν, ἐλέγοντο δὲ δίκαι ἐνταῦθα· ἦ ν α ὸς τοῦ Θησεώς, ἐφ' ὃν οἱ ἀποδιδράσκοντες δοῦλοι προσέφευγον, κ. ἐ.

36) Ἡ σ ὕ χ. ἐ. λ. Θησεῖον· ν ε ὡς Θησεώς, ἐφ' ὃν οἱ ἀποδιδράσκοντες κατέφευγον· δηλοῖ δὲ καὶ φυτὸν τι ποῖόν· καὶ τὸ δεσμοτῆριον παρὰ Ἀθηναίους.

Φ ὦ τ. ἐ. λ. Θησεῖον· τὸ Θησεώς ἢ ρ ὦ ο ν, ὁ τοῖς οἰκέταις ἄστυον ἦν.